

A Synthesis of Research Results on Curriculum Evaluation of Mahasarakham University

Journal of Organizational Innovation & Culture
ISSN: 2822-0862 (Online) ISSN: 1906-893X (Print)
<https://skjournal.msu.ac.th>

Received (19 November 2022): Revised (4 October 2022): Accepted (16 February 2023)

Siriporn Saiyarut

Educator, Senior Professional Level, Division of Registration, Mahasarakham University
Corresponding author: Siriporn Saiyarut, email: siriporn.a@msu.ac.th (Saiyarut.S)

Citation

Saiyarut.S. (2023). A Synthesis of Research Results on Curriculum Evaluation of Mahasarakham University. *Journal of Organizational Innovation & Culture*, Mahasarakham University, 14(2). 181-189.

Abstract

The purposes of this research were to synthesize research on Curriculum Assessment of Mahasarakham University from 2002-2021. The population used in this research was 13 curriculum assessment research papers from 2002-2021 from a search in the computer database of the Office of Academic Resources, Mahasarakham University. The research instrument was a research data synthesis data form for university curriculum evaluation. The data were analyzed using frequency, percentage and content analysis.

The findings of this research were:

1. Preliminary information of the research. Most of them are curricular assessment research. Master's degree in the Faculty of Education, Mahasarakham University, 6 volumes, 46.15 percent. Most of the research objectives were for the study of master's degree programs, totaling 11 books (84.62 percent).

2. The results of the content synthesis of curricular assessment research showed that most of them used the Zip-style assessment format, 9 volumes (69.23 percent) consisted of evaluating the context of the curriculum. For evaluation of course inputs, the course process and evaluating course output. Most of the people used in the research study with instructors of 12 books or 92.31 percent, followed by students with 10 books or 76.92 percent, graduates of 5 books or 38.46 percent, and graduate users of 4 books, accounted for 30.77 percent of the tools used to collect data. Most of them were interviews of 10 volumes, representing 76.92 percent, followed by questionnaires of 8 books, accounting for 61.54 percent, and the number of experts in the review of research tools. It was found that most of them were experts, numbering

5 people, 9 books, representing 69.23 percent, followed by the number of experts, 3 people, 3 books, accounting for 23.08 percent.

The results of the synthesis research on curriculum evaluation will be used as a supporting information for the preparation of guidelines for determining the format of the assessment methods of the university's courses.

Keywords: curriculum, curriculum evaluation, synthesis of research

การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัย มหาสารคาม

ศิริพร ไสยรัตน์

นักวิชาการศึกษา ชำนาญการพิเศษ, กองทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อ้างอิง

ศิริพร ไสยรัตน์. (2566). การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารนวัตกรรมและวัฒนธรรมองค์การ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, ปีที่ 14(2). หน้า 181-189.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยด้านการประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2564 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เอกสารงานวิจัยด้านการประเมินหลักสูตรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2564 จำนวนทั้งหมด 13 เล่ม จากการสืบค้นในฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูลการสังเคราะห์งานวิจัย ด้านการประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัย และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัย ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยประเมินหลักสูตร ระดับปริญญาโทในสังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 6 เล่ม (ร้อยละ 46.15) วัตถุประสงค์ของการวิจัยส่วนใหญ่จัดทำเพื่อประกอบการศึกษา ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท จำนวน 11 เล่ม (ร้อยละ 84.62)

2. ผลการสังเคราะห์เนื้อหาของงานวิจัยประเมินหลักสูตร ส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP มากที่สุด จำนวน 9 เล่ม (ร้อยละ 69.23) ประกอบด้วยการประเมินบริบทของหลักสูตร ประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ประเมินกระบวนการของหลักสูตร และประเมินผลผลิตของหลักสูตร ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ส่วนใหญ่ศึกษากับอาจารย์ผู้สอน จำนวน 12 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 92.31 รองลงมาคือ นิสิต จำนวน 10 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 76.92 บัณฑิต จำนวน 5 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 38.46 และผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 4 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 30.77 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนใหญ่เป็นแบบสัมภาษณ์ จำนวน 10 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 76.92 รองลงมาคือแบบสอบถาม จำนวน 8 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 61.54 และจำนวนผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน จำนวน 9 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 69.23 รองลงมา คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ 3 คน จำนวน 3 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 23.08

ผลการสังเคราะห์การประเมินหลักสูตรครั้งนี้ จะได้ใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแนวทางในการกำหนดรูปแบบวิธีการประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยต่อไป

คำสำคัญ: หลักสูตร, การประเมินหลักสูตร, การสังเคราะห์งานวิจัย

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ต้องรับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาให้มีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาสูงขึ้น สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งเกณฑ์มาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และกำหนดตัวบ่งชี้ด้านมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา (Higher Education Standards Committee, 2019)

การพัฒนาหลักสูตรให้ทุกหลักสูตรพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยโดยมีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษาเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างน้อย ตามรอบระยะเวลาของหลักสูตรหรือทุกรอบ 5 ปี (Higher Education Standards Committee: 2022) เมื่อมีการใช้หลักสูตรตามกระบวนการเรียบร้อยแล้ว ซึ่งแต่ละหลักสูตรใช้เวลาอย่างน้อยแตกต่างกันรวมทั้งในขณะที่ใช้หลักสูตร สภาพของสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปเร็วรวมไปถึงการมีทรัพยากรจำกัด จึงมีความจำเป็นจะต้องประเมินหลักสูตรทั้งระบบ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรทำให้การบริหารและจัดการทรัพยากรในการใช้หลักสูตรให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ผลการประเมินจะเป็นข้อมูลเพื่อจัดการศึกษาให้มีความพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาต่อไป (Nuengchalem, 2011)

ในปีการศึกษา 2565 มหาวิทยาลัยมหาสารคามได้เปิดสอนหลักสูตรจำนวนทั้งหมด 202 หลักสูตรระดับปริญญาตรี 95 หลักสูตร ระดับ

ปริญญาโท 63 หลักสูตร และระดับปริญญา เอก 44 หลักสูตร โดยมีจำนวนหลักสูตรที่ครบวงจรรอบการปรับปรุง 5 ปี จำนวน 43 หลักสูตร ประกอบด้วยระดับปริญญาตรี 25 หลักสูตร ระดับปริญญาโท 9 หลักสูตร และระดับปริญญา เอก 9 หลักสูตร

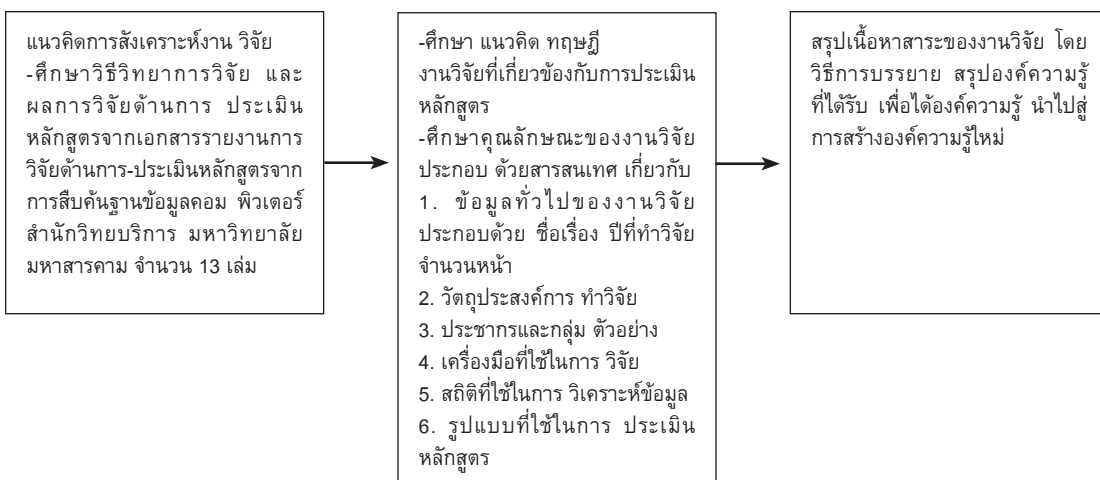
การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ปัจจุบันมีการประเมินหลักสูตรในขั้นตอนการจัดทำร่าง หลักสูตรโดยมีรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งยังไม่ได้กำหนดรูปแบบวิธีการประเมินหลักสูตรในลักษณะรูปแบบมาตรฐานเพื่อเป็นแนวทางสำหรับศึกษาเพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร แต่ได้พบว่ามีการศึกษาวิจัยประเมินหลักสูตรในงานวิจัย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสังเคราะห์ประเมินหลักสูตรจากทุกหลักสูตรที่มีการศึกษาทำวิจัย เพื่อประเมินหลักสูตรในบริบทของมหาวิทยาลัยมหาสารคามขึ้น ผลการสังเคราะห์การประเมิน หลักสูตรครั้งนี้ทำให้ได้ทราบถึงรูปแบบการประเมินที่มีความเหมาะสมจะได้ใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแนวทางในการกำหนดรูปแบบวิธีการประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยการประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2564

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กำหนดศึกษากลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง คือ งานวิจัยด้านการประเมินหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปี พ.ศ. 2545 ถึงปี พ.ศ. 2564 จำนวน 13 เรื่อง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

เอกสารงานวิจัยด้านการประเมินหลักสูตร ตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 ถึงปี พ.ศ.2564 จำนวนทั้งหมด 13 เล่ม

กลุ่มเป้าหมาย กำหนดโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) คือ เอกสารงานวิจัยที่เป็นการศึกษาเพื่อประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก จำนวนทั้งหมด 13 เล่ม พิจารณาให้ครอบคลุมงานวิจัยทุกประเภทที่มีการศึกษาประเมินหลักสูตรที่เปิดสอนของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบบันทึกข้อมูลการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเป็นการบันทึกและสังเคราะห์ลักษณะงานวิจัย ประเภทการวิจัย วัตถุประสงค์การทำวิจัย ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง ระเบียบวิธีวิจัย จำนวนผู้เชี่ยวชาญ รูปแบบที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล รายการเอกสารในภาคผนวก และผลการวิจัย

3. วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์งานวิจัย

เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย โดยปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความถูกต้องมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา เหมาะสม ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิมีความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตร การวิจัยการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ คัดเลือกงานวิจัยประเภทการประเมินหลักสูตร จากการสำรวจข้อมูลรายงานการวิจัยด้านการประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จากฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ด้านการประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content analysis) จากข้อสรุป ผลการวิจัย และประมวลข้อมูลจากแบบบันทึก จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยด้านการประเมินหลักสูตรในภาพรวมของทุกรายงานการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือความถี่ และร้อยละ

ผลการวิจัย

จากการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 จนถึงปี พ.ศ. 2564 จำนวน 13 เล่ม สรุปผลดังนี้

1. เมื่อพิจารณาปีที่ตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัย พบว่าตีพิมพ์เผยแพร่ส่วนใหญ่ในปี พ.ศ. 2547 จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 23.08 รองลงมาคือ พ.ศ. 2548 จำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.38

2. เมื่อพิจารณาจำนวนหน้าทั้งหมดของเล่มงานวิจัย พบว่ามีจำนวนสูงสุดคือ 356 หน้า จำนวน 1 เล่ม รองลงมาคือ 250 หน้า จำนวน 1 เล่ม และจำนวนต่ำที่สุด คือ 92 หน้า จำนวน 1 เล่ม

3. เมื่อพิจารณาอาชีพผู้วิจัย พบว่าส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพคุณครู อาจารย์ (ผู้สอน) จำนวน 6 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 46.15 รองลงมาคือ นักวิชาการ ศึกษา จำนวน 2 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 15.38 และ เจ้าหน้าที่ บริหารงานทั่วไป จำนวน 2 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 15.38

4. เมื่อพิจารณาหน่วยงานที่ผู้วิจัยสังกัด พบว่า สังกัดมหาวิทยาลัย จำนวน 6 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 46.15 รองลงมาคือสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 3 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 23.08

5. เมื่อพิจารณาลักษณะงานวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยรายบุคคล เลือกศึกษาประเมินหลักสูตรระดับปริญญาโทเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 6 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 46.15 รองลงมาคือประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรี จำนวน 5 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 38.46 และประเมินหลักสูตรระดับปริญญาเอก จำนวน 2 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 15.38

6. เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์การวิจัย ส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำผลงานวิจัยเพื่อประกอบการศึกษาตามหลักสูตร จำนวน 11 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 84.62 รองลงมาคือ เพื่อศึกษาเป็นข้อมูลของคณะและหลักสูตร จำนวน 2 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 15.38

7. เมื่อพิจารณาการกำหนดประชากร / กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย พบว่า ผลงานวิจัยทุกเล่ม ได้ศึกษากับประชากร/กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 1 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100 และจำนวนประชากรรวมทั้งหมด พบว่าอยู่ระหว่างจำนวนตั้งแต่ 43 คน ถึง 2,293 คน

7.1 ประเภทของประชากร / กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย พบว่าส่วนใหญ่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างมีเพียง 1 เล่มที่ศึกษากับกลุ่มประชากรทุกคน โดยส่วนใหญ่ศึกษากับอาจารย์ผู้สอน จำนวน 12 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 92.31 รองลงมาคือ นิสิต จำนวน 10 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 76.92 บัณฑิต จำนวน 5 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 38.46 และ ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 4 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 30.77 ตามลำดับ

7.2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่ศึกษากับประชากร จำนวน 5 เล่ม คิดเป็น ร้อยละ 38.46 รองลงมาคือใช้สูตรของ Taro Yamane จำนวน 2 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 15.38

8. เมื่อพิจารณาการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง พบว่าอยู่ระหว่างจำนวนตั้งแต่ 126 ถึง 388 คน

9. เมื่อพิจารณาจำนวนชนิดของเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยส่วนใหญ่มีจำนวน 2 ชนิด จำนวน 9 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 69.23 รองลงมาคือ 1 ชนิด จำนวน 2 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 15.38

10. เมื่อพิจารณาประเภทเครื่องมือในการวิจัย พบว่าส่วนใหญ่เป็นแบบสัมภาษณ์ จำนวน 10 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 76.92 รองลงมาคือแบบสอบถาม จำนวน 8 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 61.54

11. เมื่อพิจารณาจำนวนผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน จำนวน 9 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 69.23 รองลงมา คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ 3 คน จำนวน 3 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 23.08

12. เมื่อพิจารณาการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่าส่วนใหญ่มีการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น จำนวน 7 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 53.85 รองลงมาคือ ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จำนวน 4 เล่ม คิดเป็น ร้อยละ 30.77

13. เมื่อพิจารณาสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าส่วนใหญ่การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวนเท่ากันใน 11 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 84.62

14. เมื่อพิจารณารูปแบบที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร พบว่าส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการประเมินของสต๊อฟเฟิลบีม รูปแบบ CIPP Model เป็นกรอบและแนวทางในการประเมิน มีจำนวน 9 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 69.23 เป็นการศึกษาประเมินบริบทของหลักสูตร คือ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหารายวิชาของหลักสูตร

ประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร คือ นิสิต อาจารย์ผู้สอน สื่อการเรียน และสถานที่เรียน ประเมินกระบวนการของหลักสูตร คือ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตรและประเมินผลผลิตของหลักสูตร คือ ประสิทธิภาพของบัณฑิตทางด้านวิชาการ ทักษะและวิชาชีพ โดยมีรูปแบบการประเมินชิปปี้ไอ (CIPPI model) จำนวน 1 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 7.69 รูปแบบประเมินใน 10 ประเด็น จำนวน 1 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 7.69 รูปแบบที่ยึดเกณฑ์เป็นหลักประเมินความสอดคล้อง จำนวน 1 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 7.69 และรูปแบบที่ยึดแนวคิดการประเมินของไทยเลอร์ จำนวน 1 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 7.69

15. เมื่อพิจารณาการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าส่วนใหญ่งานวิจัยทั้งหมด จำนวน 13 เล่ม เป็นการนำเสนอแบบตารางประกอบความเรียง

16. เมื่อพิจารณารายการเอกสารในภาคผนวก พบว่าส่วนใหญ่แสดงคุณภาพเครื่องมือวิจัย จำนวน 11 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 84.62 รองลงมาคือ เครื่องมือและประวัติผู้วิจัย จำนวน 8 เล่ม เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 61.53 และหนังสือราชการ จำนวน 8 เล่ม

17. ผลการสังเคราะห์เนื้อหาของ การวิจัยประเมินหลักสูตร ส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ไอมากที่สุด จำนวน 9 เล่ม ร้อยละ 69.23 ประกอบด้วย การประเมินบริบทของหลักสูตรประเมิน ประเมินกระบวนการของหลักสูตร และประเมินผลผลิตของหลักสูตร พบว่าการพัฒนาหลักสูตรที่ประกอบด้วย การออกแบบหลักสูตร การนำหลักสูตรไปปฏิบัติ ผลที่ได้จากการประเมินนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับบริบทในปัจจุบันและอนาคตได้

อภิปรายผล

จากผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 จนถึงปี พ.ศ. 2564 จำนวน 13 เล่ม

มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัย จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบฉบับบันทึกข้อมูล การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเป็นการบันทึกและวิเคราะห์องค์ประกอบของการประเมินหลักสูตรทั้ง 13 เล่ม ผลปรากฏ ดังนี้ ส่วนใหญ่

เป็นงานวิจัยประเมินหลักสูตรระดับปริญญาโท ในสังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 6 เล่ม ร้อยละ 46.15 วัดประสิทธิภาพของการทำวิจัยพบว่าส่วนใหญ่จัดทำเป็นวิทยานิพนธ์เพื่อประกอบการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท จำนวน 11 เล่ม ร้อยละ 84.62 สอดคล้องกับ Chukampang (2007) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัยคือการค้นคว้าหาความรู้ความจริงอย่างมีระบบแบบแผน เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่ถูกต้องของคำถามวิจัยที่กำหนดไว้ วิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาถือว่าเป็นงานวิจัย เพราะได้ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้ความจริง และสอดคล้องกับ Nillapun (2000) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยทางด้านหลักสูตรพบว่าส่วนใหญ่ทำวิจัยเพื่อประกอบการศึกษา เมื่อพิจารณาสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าส่วนใหญ่การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวนเท่ากัน ใน 11 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 84.62 และข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สอดคล้องกับ Dokthian and Tobua, S. (2018) ที่ได้กล่าวถึงเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินไว้ว่า กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินจะไม่ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ยุ่งยากซับซ้อนมากนัก อาจใช้วิธีการเชิงสถิติบ้างตามความจำเป็น เช่น ถ้าเป็นข้อมูลเชิงปริมาณสามารถนำมาวิเคราะห์โดยสถิติต่าง ๆ เช่น ค่าเฉลี่ย ร้อยละ การแจกแจงความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น ส่วนข้อมูลที่ไม่ใช่เชิงปริมาณนั้น สามารถวิเคราะห์ได้โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

2. ผลการสังเคราะห์เนื้อหาสาระของงานวิจัยด้านการประเมินหลักสูตร พบว่า งานวิจัยทุกเล่มเป็นการประเมินหลักสูตรภายหลังการใช้หลักสูตร รูปแบบที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้

สอดคล้องกับ Srisa-ard and Srisa-ard (2008) ได้กล่าวถึงความเหมาะสมที่นำรูปแบบการประเมินแบบ CIPP เป็นแนวทาง ในการประเมินหลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา เพราะรูปแบบการประเมินแบบ CIPP ไม่เน้นการวิเคราะห์ที่จุดใดจุดหนึ่ง แต่เป็นรูปแบบที่ประเมินองค์ประกอบทุก ๆ ด้านของหลักสูตร ตั้งแต่บริบทปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต สามารถประเมินได้ครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้านของหลักสูตรทั้งหมดตั้งแต่ความมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา คุณลักษณะของอาจารย์ อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียน กระบวนการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การบริหารหลักสูตร ตลอดจนประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ทำให้ทราบถึงข้อดีข้อบกพร่อง ตลอดจนปัญหาของการใช้หลักสูตร ผลของการศึกษาจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพเหมาะสม และสอดคล้องกับ Dokthian, N. and Tobua, S. (2018:76) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงประเมินของวิทยานิพนธ์สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและประเมินทางการศึกษาพบว่ารูปแบบการประเมินที่ผู้ประเมินเลือกใช้ มากที่สุดคือ รูปแบบชิปปี้ เนื่องจากการประเมินรูปแบบชิปปี้ เป็นที่นิยมใช้กันแพร่หลายมากที่สุด โดยเฉพาะในการประเมินโครงการต่าง ๆ เพราะว่าการประเมินให้สารสนเทศที่ครอบคลุม มีการพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ประกอบการประเมิน และพบว่าข้อบ่งชี้ของสิ่งที่มุ่งประเมินที่มีจำนวนมากที่สุด คือ การประเมินหลักสูตร สาเหตุที่การประเมินหลักสูตรมีความสำคัญนั้นก็เพราะการประเมินหลักสูตรจะทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม รวมทั้งทำให้ทราบถึงความสำเร็จ จุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหา และอุปสรรคได้ นอกจากนี้ก็มีการประเมินผลกระทบ (Impact) ทางหลักสูตรเพิ่มเติมด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่ามีการใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรในหลายรูปแบบ แต่ยังไม่ครอบคลุมในทุกคณะและหน่วยงานที่เปิดสอนหลักสูตร ควรมีการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การพัฒนาหลักสูตรใหม่ และการปรับปรุงหลักสูตรควรมีการประเมินหลักสูตรเพื่อให้มีสารสนเทศในการใช้เป็นแนวทางพิจารณาประกอบการจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้สอน และผู้ใช้บัณฑิต

1.2 ควรมีการกำหนดรูปแบบการประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นแนวทาง ประกอบการประเมินหลักสูตรในทิศทางเดียวกันทุกหลักสูตรของสถาบัน

1.3 ควรมีการส่งเสริมให้มีการประเมินหลักสูตรทั้งระบบของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีระบบสารสนเทศเพื่อการประเมินหลักสูตรโดยประเมินผ่านระบบออนไลน์ร่วมด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่เป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร

References

- Chukampang, P. (2007). Theses Synthesis in the Master of Education Program, Curriculum and Instructure Major at Mahasarakham University. *Journal Education Science*, 1(2), 33-43.
- Dokthian, N., & Tobua, S. (2018). Synthesizing the evaluative research of theses in the field of education related to research and evaluation. *Thonburi University Academic Journal*, 12(27), 70-78.
- Higher Education Standards Committee. (2019). *Announcement on standard criteria undergraduate program B.E. 2022*. Higher Education Standards Committee.
- Srisa-ard, B., and Srisa-ard, O. (2008). *An assessment of the doctor education program in educational administration and development*. Mahasarakham University. Mahasarakham University.
- Nuengchalem P. (2011). *Educational curriculum* (2nd Edition). Mahasarakham University Press.
- Nillapun, M. (2000). *Research synthesis on curriculum*. Research Institute and development Institute, Silpakorn University.